

Børn til salg

Solen står også op for mig en dag

Tre eller fire måneder om året er det regntid i Bangladesh. Da ligger Daudkandi-områdets små landsbyer som øer i et enormt sølandskab.

Hvert tredje eller fjerde år går vandmængderne helt amok og oversvømmer alt. I maj, lige før regnen for alvor sætter ind, knejser huse, haver og veje på jordknolde eller pæle højt over de begyndende vandhuller. Snottede unger med tykke maver tumler rundt på stierne og bekræfter vestens gængse billede af Bangladesh: fattigdom, sult og oversvømmelser.

Bag kulisserne lever Daudkandis 400.000 indbyggere. En mindre del klarer sig rimeligt, men over halvdelen lever et godt stykke under fattigdomsgrænsen. Uvidenhed, overtro, strenge og ufravigelige traditioner samt manglende skolegang er hverdag. Fejl- og underernæring er udbredt. Men Daudkandis beboere drømmer også. Om et bedre liv, om penge og materielle goder. Nogle forsøger at finde det i storbyen eller i nabolandet Indien. Mange af dem bliver skuffede.

For at få økonomien til at hænge sammen, må børnene arbejde i hjemmet og marken. Desuden viser Bangladeshs officielle statistikker, at en femtedel af børnene på landet har fast arbejde i gennemsnitligt 48 timer om ugen. I Daudkandi er det også helt almindeligt at sende pigerne til hovedstaden Dhaka eller den nærmeste større by for at tjene i huset hos middelklassefamilier. Pigerne får sjældent løn, kun mad og tøj. Men for familien betyder det en mund mindre at mætte og nogle gange mulighed for at sende et af de andre børn i skole.

I huset som otte-årig

Saleha har tre døtre og to sønner. "Jeg valgte at sende min ældste datter til Dhaka for at tjene i huset hos en familie, fordi vi manglede penge. Dengang var Aklima otte år", fortæller Saleha. Den yngste datter, Rumi, blev sendt til Comilla, den største by i Daudkandi-området.

Saleha adskiller sig ikke særligt fra så mange andre mødre, ligesom Aklima og Rumi ikke adskiller sig fra så mange andre piger. Når fattigdommen vokser, er det pigerne, det først går ud over. Det er pigerne, der ifølge statistikkerne er mest fejlerenærede. Det er pigerne, der ikke kommer i skole. Og det er pigerne, der først bliver sendt ud at arbejde langt fra familien. Det er nemlig også pigerne, der betragtes som den største byrde i familien.

Når drenge vokser op, kan de arbejde, tjene penge og forsørge deres gamle forældre. En pige skal helst giftes, så snart hun når puberteten. Når hun bliver gift, flytter hun væk fra sin egen familie og optages i

stedet i mandens familie, hvor hun skal sørge for ham og hans forældre. Brud og gom finder sjældent hinanden selv. Det sørger deres forældre for, og forældrene aftaler også, hvor mange penge og gaver, manden og hans familie skal have. Det er det, der kaldes medgift. Den udgør tit så store beløb, at familierne begynder at spare op ved pigens fødsel.

Misbrugt og mishandlet

Saleha fortæller, at hun sendte sine piger til Dhaka og Comilla, fordi familien manglede penge. Ingen af pigerne fik løn for deres arbejde, kun mad og husly. Det, familien kunne spare på mad til pigerne, betød, at familien fik råd til at købe høns og til at sende et par af de andre børn i skole.

Saleha har fået sine døtre hjem. Hun græder, da hun fortæller, at de begge har været i huset i storbyen, hvor de blev mishandlet og misbrugt.

"Jeg hentede Rumi hjem efter et år, fordi hun græd hele tiden. Aklima var i Dhaka i to år", fortæller Saleha. Så begynder Saleha selv at græde. "Pigerne fortalte, at de blev misbrugt seksuelt og mishandlet. Men det vidste jeg jo ikke på forhånd. Jeg troede, de ville få god mad, og at familierne ville passe godt på pigerne. Jeg troede, de ville få det bedre end her. Vi har ingen jord, og min mand er daglejer. Vi er så fattige".

En landsby som Salehas består af en halv snes bambushytter med bliktage. Høns og børn roder rundt i mudderbunkerne, som gårsdagens heftige regnskyl har efterladt. På en tør forhøjning ligger en sæk chilifrugter spredt ud på jorden til tørring i solen. Landsbyen er omkredset af eksotiske planter: Bananplanter. Høje, ranglede papayatræer med melonlignende frugter hængende i toppen. Træer med nationalfrugten jackfruit, en fodboldstor, nubret, grøn skal, der indeholder skrigorange, søde frugter. Rundt om ligger de neongrønne rismarker.

En søn og syv døtre

For mange af beboerne betyder dette paradys af frugt og grønt imidlertid ikke, at de kan stille sulten, når de har lyst. Mange ejer intet jord og derfor heller ingen planter. De har heller ikke råd til at købe dem på markedet. Andre spiser ikke grøntsager og frugt, fordi det traditionelt er blevet betragtet som dyrefoder. Lige så frodigt og farvestrålende, der er udenfor, lige så spartansk er der da også indenfor. En kvinde, Razia, insisterer på at feje, inden hun vil vise den hytte frem, hvor hun og hendes mand har opfostret

en søn og syv døtre. I rummet er kun en dobbeltseng af rå brædder, et lille bord, en snor på væggen til familiens tøj. Bag en lav skillevæg er køkkenet med sine bulede gryder, et par kokosnødder, lidt frugt, ris og et åbent ildsted midt på køkkengulvet.

Døtre er analfabeter

"Min mand er landmand. Vi har lidt jord selv, men ikke nok til at leve af det, så vi er meget fattige. Derfor har mine børn arbejde", fortæller Razia. Mens hun snakker, hænger hendes lille søn om halsen på hende. Han piller lidt ved den lille guldkugle, Razia har i næsen. Selv for de fattigste kvinder er det vigtigt at bære smykker.

"Vi fik aldrig råd til at sende min ældste datter i skole. Nu er hun 21. Vi måtte betale 6000 taka (950 kroner) i medgift", forklarer Razia. Pigen bor nu hos sin mand, der kører motorcykeltaxa, en lille trehjulet, osende taxa med plads til to passagerer.

Underernæring og sygdomme er mere reglen end undtagelsen de fleste steder i Bangladesh.

Razias næstældste datter er i Dhaka, hvor hun arbejder på en tøjfabrik. At få et job i tøjindustrien betragtes som en gave. Lønnen til piger er god her efter bangalske forhold, og arbejdet er ikke så hårdt som andet børnearbejde. Razias datter tjener mellem 1000 og 2000 taka (160-320 kroner) om måneden, selvom hun heller aldrig har gået i skole.

"Hun bor hos nogle slægtninge, så hun har råd til at sende 700 taka (110 kroner) hjem hver måned", forklarer Razia. "Hun har arbejdet i tre år, og vi ser sjældent hinanden. I en periode boede min 12-årige datter hos hende, mens hun var tjenestepige i Dhaka, men storesøsteren sendte hende tilbage. Nu går hun i skole".

Gift som 12-årig

Razia fortæller, at hendes ældste datter har belært hende om, at det er vigtigt med skolegang. "Ellers kan de jo ikke få et godt job i Dhaka senere", forklarer hun. "Derfor gør vi vores bedste for at få dem i skole nu. Jeg vil heller ikke længere lade mine børn arbejde i fremmede folks huse. Der bliver de misbrugt".

Razia fortæller, at hun aldrig selv har gået i skole. Og hun var bare 12 år, da hun blev gift. Hun siger, at hendes egne børn skal være ældre. Men hun siger samtidig, "at et barn er et barn, så længe det ikke kan stjæle og gøre ondt. Derfor er et barn voksent, når det er 10 eller 12 år".

Flere af landsbyens kvinder kigger indenfor i hytten og snakker med. En siger: "Jeg synes, at drenge og piger skal have lige muligheder. Men hvis der kun er penge til at sende ét barn i skole, skal det være en dreng, så han kan få et job og betale for pigernes uddannelse". De andre nikker.

Problemet er bare, at de fleste af pigerne aldrig når at få en uddannelse, inden de bliver gift og selv sætter børn i verden. Og når pigerne først er blevet husmødre, er deres liv lagt i faste cirkler med en hverdag, der typisk begynder før solopgang ved fem-tiden om morgenen.

Først op - sidst i seng

En kvinde, Piara, fortæller, at dagen indledes med at skure pletter og pander, der er blevet sværtede kulsorte af soden fra det åbne ildsted. Derefter er det tid til en bøn, for hun er muslim ligesom størstedelen af Bangladeshs befolkning. Og så skal der laves morgenmad.

Mens resten af familien er i marken, på arbejde eller i skole, forbereder Piara frokost. Ris, grøntsager, linser og, hvis der er råd, lidt kylling eller fisk. Hun spiser selv, når alle andre er færdige. Ifølge traditionerne må manden spise sig mæt først. Derefter får drengene mad. Så pigerne. Og endelig moderen. Hvilket betyder, at det som oftest er pigerne og moderen, der får for lidt, hvis maden er utilstrækkelig.

Efter frokost skal der ryddes op, og så skal der ordnes grøntsager til aftensmaden. Især pigerne hjælper altid med indkøb, oprydning og vask. Alle børnene skal også vaskes, inden familien går til ro ved 21-tiden. "Jeg er den, der står først op, og den, der kommer sidst i seng", siger Piara.

Bange for børnelokkere

Piara har syv børn. Hendes ældste søn, Mustafa på 16 år, er daglejer hos de lokale bønder. Da familien endelig havde penge nok til at sende ham i skole, var han blevet for gammel. Kun tre af børnene går i skole. "Problemet er, at skolen ligger langt væk. Jeg ved ikke, om børnene faktisk går derhen. Jeg kan ikke tjekke det, for jeg kan jo ikke læse, hvad de skriver", forklarer hun.

Både børnene og Piara er bange for den lange skolevej. "Jeg ved, at der er blevet kidnappet flere børn på vej til skole. Min niece var nær blevet kidnappet af en fremmed dame med en stor taske", forklarer Piara med frygt i stemmen.

Angsten for børnelokkere eller kidnappere er reel. Landsbyerne får i ævnligt besøg af fremmede mennesker, der forsøger at bortføre eller lokke børnene med sig med løfter om et godt job i byen. Nogle gange føres pigerne til Indien eller Pakistan, hvor den fremmede sælger børnene til bordeller. Små drenge sendes helt til Saudiarabien eller andre mellemøstlige lande, hvor de skal ride væddeløb på kameler.

Ingen kender det præcise omfang af den illegale handel med børn, men humanitære organisationer mener, at den er stigende, og at den bliver sat mere og mere i system.

Flyttede til Calcutta

Nirmal og hans kone Pratima ønskede ikke at sende deres børn alene ud i verden, og de troede ikke længere på, at det ville blive bedre i Daudkandi. Derfor pakkede de for 10 måneder siden deres personligste ejendele sammen og solgte resten. I dag bor de og deres fem børn i et lille slumområde i udkanten af den indiske millionby Calcutta, som ligger lige på den anden side af grænsen til Bangladesh.

Nirmal og hans familie er gået på jagt efter lykken i Calcutta i Indien. Foreløbig har det bragt dem til et slumkvarter i udkanten af byen.

"Vi forlod Bangladesh på grund af fattigdom. Vi regnede med at kunne få job og bedre økonomi her. I Daudkandi var jeg daglejer og havde ikke arbejde hver dag. Når jeg ikke havde noget at lave, sultede vi", forklarer Nirmal.

Efter 10 måneder må han konstatere, at det ikke er så nemt. Men han har stadig håbet.

"Jeg har da i det mindste fået et job som bygningsarbejder, og min kone og vores piger syr dynetæpper. Men vi havde et bedre liv i Bangladesh. Vi fik bedre mad. Vi havde et bedre hus. Her bor vi småt", forklarer han og peger på den skæve hytte af bambus og ler. På væggene tørres kokasser, som kan bruges til brænde. Inde i hytten ligger Pratima på et tæppe på det lerstampede gulv. Hun er syg. "Jeg byggede hytten for de penge, jeg fik for min jord i Bangladesh", siger Nirmal.

Deres hytte ligger i et slumområde hvor beboerne er stuvet sammen side om side i hytter, der er så utætte, at alle kan kigge lige ind til hinanden. I det hede klima er lugten ulidelig af alt for mange mennesker på alt for lidt plads. Det samme er støjen fra råb, leg, arbejde og enkelte små transistorradioer.

Ingen elektricitet

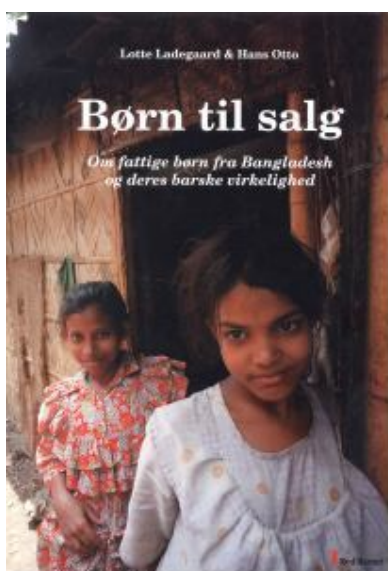
Toiletter findes ikke i slummen. Nirmal har i stedet hængt et stykke sækkelærred op foran et vandhul lige ved siden af hytten. Vandet er i forvejen irgrønt, men området har heldigvis en vandpumpe, hvor beboerne kan få rent drikkevand. Ellers er der ikke megen luksus. Der er ingen elektricitet, kun olielamper. Husene ligger langs en bred landevej, hvor busser og lastbiler på vej til Calcutta rumler forbi i døgndrift.

Ingen ved, hvor mange der bor i slummen, for der kommer hele tiden nye til, mens få flytter væk. Kun ved Nirmal, at omkring halvdelen af beboerne er fra Bangladesh.

Han siger, at et af problemerne er, at mad og andre livsnødvendigheder er dyrere her end i Bangladesh. Desuden savner han sin familie i Daudkandi. Og det er stadig et problem at få råd til at sende børnene i skole. Alligevel har Nirmal ikke tabt modet.

Calcutta i nabolandet Indien virker som en magnet på fattige bangalere. Men også her lever folk under umenneskelige forhold.

"Mit ønske er at tjene så mange penge, at mine børn kan få en uddannelse. Nu har jeg jobbet, og så håber jeg, at jeg snart kan begynde at spare op. Indtil da må vi blive boende her. Men så håber jeg også, at vi kan flytte ind til et godt hus i Calcutta. Så jeg fortryder ikke, at vi flyttede. Jeg kom for at få et bedre liv. Jeg håber stadig på, at solen også står op for mig og min familie en dag".

**Kapitel 1 fra bogen
"Børn til salg"**

Forfatter: Lotte Ladegaard
Fotos: Fotograf Hans Otto
Udgivet af Red Barnet, Danmark
ISBN 8785014-18-4